

Lenka Chánová
PORUCHY PŘÍJMU

magisterská diplomová práce
vedoucí: prof. Vladimír Kokolia
oponentka: Mgr. Helena Musilová

Jako svou diplomovou práci předkládá Lenka Chánová soubor velkoformátových maleb / akvarelů se společným názvem *PPP* *Portréty*. Intenzivně vznikaly během posledních asi šesti měsíců, s tím, že navázaly jak na předchozí práce autorky (ve smyslu použití specifické techniky se základem v akvarelu a vrstvení papíru), tak na delší promýšlení obsahu, tedy tématu, na který je práce zacílena.

Východiskem diplomové práce byla skutečnost, že poruchy příjmu potravy velmi často zakrývají jiný, často hlubší problém. Autorka cíleně oslovovala mladé ženy, které spojoval problém příjmu potravy, zvala je k sezení v ateliéru, kde po delší či kratší diskuzi o tématu společně hledaly pozici, kterou diplomantka zaznamenala. Tento promyšlený proces práce s modelem je důležitou součástí vyznění všech předkládaných prací – některé pozice jsou otevřené, komunikují s divákem, jiné schovávající se, až obrané, některé i zvláště překombinované (dívka ve vypjaté pozici vycházející z jednoho cviku z jógy), právě ty asi nejvíc vypovídají o charakteru portrétované ženy a její reakci na rozhovor o PPP, který portrétování předcházelo. Autorka se po delším rozvažování rozhodla nedoprovázet jednotlivé kresby textem s osobním příběhem zobrazených žen – každá žena, respektive každá kresba, je tak určitým zástupcem možných způsobů (ne)přijetí sebe sama a reflexí postoje okolního světa.

Autorka jako formát zvolila životní velikost portrétovaných, což umožňuje divákovi velmi osobní konfrontaci. Zároveň využívá pouze odstíny šedé (v tomto souboru se vzdala růžové, se kterou pracovala v minulých souborech), monochromatická barevnost je v souvislosti s tématem dobrou volbou, která neodvádí pozornost od zobrazovaného těla. Zvolená technika zároveň ještě více než samotný akvarel rozostřuje či stírá detaily, v nejzajímavějších dílech se figura stává více abstrahujícím znakem než konkrétním sdělením. Naopak, právě tam, kde po dokončení kresby a sejmutí vrstveného papíru zůstává určitý detail příliš konkrétní (zejména obličej) se naléhavost vytrácí někam k romantizujícímu kreslení. Určitým problémem některých děl jsou vlasy, tedy zejména husté tmavé kadeře, které se díky akvarelu rozpíjí až do podoby odkazující k jakési prapodivné aluzi na pravěk.

Nevím, jak bude vypadat finální instalace, nicméně diplomantka zvažuje i vystavení japonských papírů, na které je malováno a skrze které se barva dostává na vlastní papír. Tyto papíry, nesoucí fragmenty těla (nejsou stejně velké jako finální dílo, tudíž dochází ke skládání a překrývání), evokují odloženou kůži, v symbolické rovině cosi, čeho se zbavujeme, ale co je v otisku stále přítomné a neodpuštělné. Pokud autorka mluví v teoretické práci o křehkosti a zranitelnosti, tyto japonské papíry ji zpřítomňují. Je to zároveň krásná vizualizace, kdy se cosi původně ukrytého stává vnějším a opačně.

Celkově působí soubor vyrovnaně, nepracuje s razancí či agresivitou, což by bylo určitě jedno z možných způsobů vyjádření tématu. Naopak, ukazují křehkost a zranitelnost člověka.

V teoretické části diplomové práce diplomantka srozumitelně vysvětluje důvod, proč si PPP zvolila, v podtextu je zřetelné, že ji problematika zajímá a nezvolila si ji jako „módní“ nebo „trendy“ téma. Kromě přístupu k vlastní tvorbě se rámcově zabývá otázkou mocenského a sexuálního násilí jako časté příčiny vzniku PPP. Odtud se poměrně rychle dostává ke kapitalismu jako k systému, který neumožňuje selhání a který vše, tedy i lidské prožitky, obavy a traumata, přepočítává na výkon a „využitelnost“ pro tvorbu kapitálu. Cituje Susan Sontag a Carolyn Lazard, v kontextu křehkosti i Johannu Hedva. Nejsem si jistá, jestli pasáž o „kapitalistickém využití“ těla, popisující přístup společnosti k nemocem duše, traumatům a strachům, je dostačující a jestli přesně odpovídá situaci v našem prostředí, ve kterém autorka tvoří. Stejně tak můžeme hovořit o lhostejnosti, bagatelizaci a převádění vážných témat v hospodský humor, což může zraňovat stejně jako zacílení na výkon a perfektní funkčnost. Popřípadě je možné hovořit o křesťanské tradici, která že po staletí určovala to, co žena může a nemůže prožívat a jaké je její postavení ve společnosti. Myslím, že zde mohla jít diplomantka hlouběji a mj. se zaměřit i na české texty, které se problematiky dotýkají. Stejně tak zkusit nalézt přístupy, které zvolili k podobnému tématu jiné výtvarnice či výtvarníci, pokud takové existují.

Doporučuji Lence Chánové udělit titul MgA. a jako hodnocení magisterské diplomové práce navrhuji velmi dobře.